Dosarul nr. 4r-4989/24 Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)
4-23125597-02-4r-21112024 Judecător Liliana CUȘCĂ

D E C I Z I E
în numele Legii

15 septembrie 2025 **mun. Chișinău**

COLEGIUL PENAL AL CURŢII DE APEL CENTRU
Având în componența sa:
Președintele ședinței Eugeniu BEȘELEA
Judecători Olga COJOCARU și Vitalie BUDECI

a examinat în ordine de recurs, fără prezența părților, recursul declarat de agentul constatator Mihai NEGRU, împotriva Hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 4-3004/2023 din 30 octombrie 2024, în cauza contravențională intentată prin Procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 044490 din 21.08.2023, în privința lui **MUNTEAN Angela**, în temeiul art.63 alin.(1) Cod contravențional.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:
în procedura instanței de fond, din 30.08.2023 până la 30.10.2024;
în Curtea de Apel Centru, din 21.11.2024 până la 15.09.2025.
Procedura de notificare a părților a fost executată.

Verificând legalitatea Hotărârii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,

A C O N S T A T A T :

1. La data de 21.08.2023 agentul constatator al IP Botanica, mun. Chișinău, NEGRU Mihai, a întocmit în privința lui MUNTEAN Angela procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 044490 pentru comiterea contravenției prevăzute de art.63 alin.(1) Cod contravențional, pentru faptul că la data de 20.07.2023, în perioada lunii august 2023, MUNTEAN Angela aflându-se în mun. Chișinău, bd. *****, a parvenit fișa de sesizare de la direcția Protecție a Copilului pe faptul că cet. MUNTEAN Angela, a.n.*****, nu are grijă de fiica minoră *****, astfel nu și-a îndeplinit obligațiile părintești.

În temeiul art.395 Cod contravențional agentul constatator a expediat procesul verbal cu privire la contravenție pentru examinare conform competenței în Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani).

2. *Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 4-3004/2023 din 30 octombrie 2024,* a fost încetat procesul contravențional în privința lui MUNTEAN

Angela, pornit în baza procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI06 044490 din 21.08.2023 pe faptul comiterii contravenției prevăzute de art.63 alin.(1) Cod contravențional, deoarece nu există faptul contravenției.

3. *Nefiind de acord cu Hotărârea instanței de fond, agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Botanica, mun. Chișinău, Mihai NEGRU a declarat recurs* în termenul legal, prin care solicită admiterea recursului, casarea Hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 4-3004/2023 din 30 octombrie 2024, prin care să fie dispus, rejudecarea cauzei în instanța de fond în alt complet de judecată.

În motivarea recursului agentul constatator a menționat că, Hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 4-3004/2023 din 30 octombrie 2024, este neîntemeiată, din considerentul că, instanța a dat doar o apreciere probelor prezentate la materialele cauzei contravenționale, şi nu a solicitat administrarea suplimentară a unor acte probatorii în cazul constatării lipsei acestora, circumstanțe care ar fi putut fi examinate şi verificate prin prisma argumentelor participanților la proces, ca ulterior să fie emisă o hotărâre motivată, clară şi conform prevederilor legale la caz.

Constată recurentul prezența temeiurilor de fapt şi de drept, întru casarea acesteia, astfel că la adoptarea soluției instanța de fond nu a ținut cont de rigorile art.458 alin.(1) Cod contravențional al Republicii Moldova, care indică, că „examinând cauza contravențională, instanța de judecată este obligată să determine: lit. a) caracterul veridic al contravenției imputate; lit. b) existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei; lit. c) vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional; lit. d) existența circumstanțelor atenuante şi/sau agravante; lit. e) necesitatea sancționării şi, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale; lit. d) alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei.

Sintetizând materialele cauzei, cercetând probele administrate în cadrul procesului contravențional, consideră că în acțiunile lui cet. MUNTEAN Angela, sunt prezente elementele constitutive ale contravenției prevăzute de art.63 alin.(1) Cod contravențional, iar vina contravenientului este demonstrată pe deplin.

În contextul normelor precitate agentul constatator a specificat faptul că instanța de judecată este obligată să se pronunțe asupra tuturor argumentelor invocate de părți. Prin urmare, verificând materialele cauzei contravenționale instanța a făcut o analiză multilaterală şi coerentă a tuturor probelor, legătura între ele şi, fără a motiva concluzia sa în ce privește acceptarea unor probe şi, respectiv de ce le respinge pe altele.

4. ***Procedura de notificare a părților a fost executată.***

În conformitate cu art.3 alin.(1) Cod de procedură penală, în desfăşurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

În conform art.471 alin.(1) Cod contravențional, recursul se judecă de un complet din 3 judecători, fără prezența părților.

La judecarea recursului, Colegiul Penal reieşind din modificările operate prin Legea nr.245 din 31.07.2023 „pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional”, în vigoare din 22.08.2023),

în temeiul art.447 alin.(1), (2) Cod de procedură penală (în redacția Legii nr. 245 din 31.07.2023 „pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional”, în vigoare din 22.08.2023), Colegiul Penal a dispus examinarea cauzei penale în ordine de recurs, în lipsa părților, fiindu-le comunicat acestora despre data, ora și locul examinării cauzei penale și cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Fiind notificate de către instanța de recurs părțile la proces, în conformitate cu art.471 alin.(2) Cod contravențional, agentul constatator, și contravenientul au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Centru, referințe, completări la cererea de recurs, sau alte cereri/demersuri, însă acestea trebuie să parvină la instanța de recurs, cu cel puțin 1 (una) zile înainte de data ședinței de judecată. Deci, cauza contravențională se va examina în lipsa părților în procedură scrisă.

5. Deliberând asupra motivelor invocate în recurs, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, pe baza probelor administrate și cercetate de prima instanță, Colegiul penal ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de agentul constatator Mihai NEGRU, împotriva Hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 4-3004/2023 din 30 octombrie 2024, cu casarea integrală a hotărârii și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de fond, în alt complet de judecată, din considerentele ce succed.

6. În conformitate cu prevederile art.473 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod contravențional, *după examinarea recursului, instanța de recurs admite recursul, casând hotărârea atacată, parțial sau integral, și dispune rejudecarea cauzei în primă instanță dacă este necesară administrarea de probe suplimentare, dacă a constatat încălcări ale normelor de procedură privind formarea completului instanței de judecată, privind citarea obligatorie a părților, privind respectarea dreptului la apărare și a dreptului la interpret, precum și dacă a constatat încălcări ale prevederilor art.33-35 Cod de procedură penală aplicate corespunzător.*

Conform art.466 Cod contravențional, hotărârile judecătorești contravenționale pot fi atacate cu recurs, pentru a se repara erorile de drept, în următoarele temeiuri: *d) hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau dispozitivul hotărârii redactate nu corespunde dispozitivului pronunțat după deliberare.*

Colegiul penal reține, că la judecarea cauzei instanța de fond nu a ținut cont de cerințele art.458 Cod contravențional, care prevede că la examinarea cauzei contravenționale instanța de judecată este obligată să determine caracterul veridic al contravenției imputate, existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei, vinovăția persoanei precum şi alte circumstanțe ce au importanță la examinarea cauzei, adică să examineze cauza sub toate aspectele, complet şi obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil şi la apărare. Or, studiind materialele prezentate în

coroborarea cu hotărârea primei instanțe, se constată, că instanța de judecată a examinat cauza superficial şi unilateral fără a da o apreciere obiectivă probelor din dosar.

Reieșind din prevederile art.6 al CEDO, pronunțarea de către instanțele de judecată a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil şi acesta presupune obligația instanței de judecată de a se expune în hotărârile emise asupra tuturor cerințelor pricinii, precum şi asupra argumentelor invocate de către intimat întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz, 26). În sensul art.6 alin.(1) al Convenției, instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care își întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanțele de judecată să motiveze nu doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii şi să nu se mulțumească de a proba pur şi simplu concluziile uneia dintre părți.

7. În temeiul prevederilor art.462 alin.(1) Cod contravențional, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală, întemeiată şi motivată*.

În continuare Colegiul relevă că, domeniul contravențional a fost asimilat „acuzațiilor în materie penală", în înțelesul european autonom al art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Analizând situația de fapt a cauzelor *Ziliberberg contra Moldovei*, hotărâre din 01.02.2005, §35 și *Anghel contra României*, hotărâre din 04.10.2007, §52, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că în aceste spețe predomină elementele care sugerează că a fost vorba de acuzații penale. Astfel, în materie contravențională au fost recunoscute garanțiile procedurale specifice materiei penale, printre care și prezumția de nevinovăție, prevăzută de art.6 §2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În corespundere cu prevederile art.440 alin.(1) Cod contravențional, constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatator, de colectare şi de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, a dosarului, după caz, funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatator, în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare. Conform prevederilor art.442 alin.(1) Cod contravențional, procesul-verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită şi se identifică făptuitorul. Procesul-verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale şi a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

Astfel, calificarea faptei constituie stabilirea caracterului acesteia, încadrarea în textul de lege care o prevede şi o sancționează şi determinarea în fapta comisă, a condițiilor cerute de norma de incriminare pentru existenta acestei fapte.

8. În fapt, reieșind din materialele cauzei Colegiul penal reține că, la data de 21.08.2023 de către agentul constatator al IP Botanica a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr.MAI06 044490, pe faptul că MUNTEAN Angela, la data de

20.07.2023, la în perioada luni august 2023, aflându-se în mun. Chișinău, bd. *****, a parvenit fișa de sesizare de la direcția Protecție a Copilului pe faptul că cet. MUNTEAN Angela, a.n.*****, nu are grijă de fiica minoră *****, astfel nu și-a îndeplinit obligațiile părintești.

Faptele contravenientului MUNTEAN Angela au fost calificate de agentul constatator în baza art.63 alin.(1) Cod contravențional, *neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către părinți sau de către persoanele care îi înlocuiesc a obligațiilor de întreținere, de educare şi de instruire a copilului*.

În legătură cu faptele date i-a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 044490 din 21.08.2023, prin care MUNTEAN Angela a fost învinuită pentru comiterea contravenției prevăzute de art.63 alin.(1) Cod contravențional, și în temeiul art.395 Cod contravențional agentul constatator a expediat procesul verbal cu privire la contravenție pentru examinare conform competenței în Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani).

Drept consecință, instanța de fond, concluzionând că agentul constatator a întocmit procesul verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 044490 din 21.08.2023 cu încălcarea prevederilor art.425 Cod contravențional, a încetat procesul contravențional, intentat în privința lui MUNTEAN Angela, dat fiind faptul că agentul constatator nu a depus diligență maximă în acumularea probelor care să demonstreze vinovăția contravenientei și a admis omisiuni care potrivit art.443 Cod contravențional, are ca efect nulitatea acestuia.

9. Astfel, Colegiul penal lecturând textul hotărârii atacate, în raport cu circumstanțele faptice stabilite mai sus şi ținând cont de prevederile legale aplicabile în speță, menționează că, instanța de fond nu a dat o apreciere cumulului de probe și nu a ținut cont de cerințele art.457-458 Cod contravențional, care prevăd examinarea contravenției sub toate aspectele, complet și obiectiv, clarificând circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea justă a cauzei.

Potrivit prevederilor art.458 alin.(1) Cod contravențional, examinând cauza contravențională, instanța de judecată este obligată să determine: a) caracterul veridic al contravenției imputate; b) existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei; c) vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional; d) existența circumstanțelor atenuante și/sau agravante; e) necesitatea sancționării și, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale; f) alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei.

Se subliniază că, CtEDO, în speța *Luka contra României* a evidențiat că art. 6 implică faptul că deciziile instanțelor trebuie să precizeze în mod suficient motivele pe care se întemeiază, astfel încât să arate că părțile au fost ascultate și să garanteze posibilitatea unui control public al administrării justiției. Altfel spus, art.6 îi atribuie „instanței” obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor părților, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora și fără a fi înțeleasă ca implicând un răspuns detaliat pentru fiecare argument *(Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, pct.19-20, pct.59 și 61).* Curtea evidențiază că trebuie să se țină seama de relevanța și incidența argumentului sau motivului cu privire la care instanța nu

s-a pronunțat la încheierea cauzei *(Jahnke şi Lenoble împotriva Franţei (dec.), nr.40490/98 şi Dima împotriva României, 16.11.2006).*

Colegiul notează că prin prisma prevederilor ce guvernează speța dedusă judecății reiterează că, scopul legii contravenționale constă în apărarea drepturilor şi libertăților legitime ale persoanei, apărarea proprietății, ordinii publice, a altor valori ocrotite de lege, în soluționarea cauzelor contravenționale, precum şi în prevenirea săvârşirii de noi contravenții.

Instanța de recurs menționează că, contravenția se consideră săvârşită cu intenție dacă persoana care a săvârşit-o își dădea seama de caracterul acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, a dorit sau a admis în mod conştient survenirea acestor urmări.

Respectiv instanța de recurs lecturând textul hotărârii recurate, în raport cu circumstanțele faptice stabilite mai sus şi ținând cont de prevederile legale aplicabile în speță, menționează că, motivarea hotărârii este una neclară și contrazice dispozitivul acesteia, or, pe de o parte instanța de fond constată nulitatea procesului verbal cu privire la contravenție iar pe de altă parte în textul hotărârii instanța de judecată constată că nu există faptul contravenției.

În astfel de circumstanțe, se constată caracterul duplicitar al hotărârii atacate, din conținutul căreia rezultă două soluții, pe de o parte instanța de fond constată nulitatea procesului verbal cu privire la contravenție constatând că neconsemnarea datelor și faptelor indicate la art.443 Cod contravențional care afectează în mod esențial fondul cauzei și nu poate fi înlăturată de instanță, ceea ce atrage nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție, or o altă interpretare, având caracter extensiv-defavorabil, este interzisă potrivit art.5 Cod contravențional, iar pe de altă parte procesul contravențional se încetează în legătură cu lipsa faptei contravenției, pe când cele două temeiuri sunt strict separate, având efectul urmărit diferit, ce nu se pot concilia.

În speță, Colegiul reține că conform art.7 Cod contravențional, persoana poate fi sancționată numai pentru contravenția în a cărei privință este dovedită vinovăția sa, cu respectarea normelor prezentului cod. În conformitate cu art.8 alin.(2) Cod contravențional, este supusă răspunderii contravenționale numai persoana care a săvârşit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea contravențională.

Potrivit art.10 Cod contravențional, constituie contravenție fapta – acțiunea sau inacțiunea ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârşită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională. Fapta prejudiciabilă constituie temeiul real al răspunderii contravenționale și se manifestă sub două forme prin intenție sau din imprudență. Intenția este o comportare activă prin care se încalcă o normă prohibitivă ce interzice o anumită activitate, iar imprudența constă din faptul, că persoana care săvârşeşte fapta își dă seama și prevede urmările care vor surveni în urma acesteia, dar consideră, că în mod uşuratic vor putea fi evitate.

Conform prevederilor art.14 alin.(1)-(3) Cod contravențional, contravenția se săvârşeşte cu intenție sau din imprudență. Contravenția se consideră săvârşită cu intenție dacă persoana care a săvârşit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau

inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, a dorit sau a admis în mod conștient survenirea acestor urmări. Contravenția se consideră săvârșită din imprudență dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, dar considera în mod ușuratic că ele vor putea fi evitate, ori nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile, deși trebuia şi putea să le prevadă.

În acord cu art.374 Cod contravențional, procesul contravențional este activitatea desfășurată de autoritatea competentă, cu participarea părților şi a altor persoane titulare de drepturi şi de obligații, având ca scop constatarea contravenției, examinarea şi soluționarea cauzei contravenționale, constatarea cauzelor şi condițiilor care au contribuit la săvârșirea contravenției. Procesul contravențional începe de drept din momentul sesizării sau al autosesizării agentului constatator privind săvârșirea contravenției. Procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală, precum şi al normelor dreptului internațional şi ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile şi libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

10. Astfel, cu referire la legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție, analizând cuprinsul acestuia prin raportare la cerințele prevăzute de lege sub sancțiunea nulității absolute, instanța constată că dispozițiile legale în materie au fost respectate. Iar, procesul-verbal cuprinde toate mențiunile prevăzute de art. 443 și 445 Cod contravențional, neexistând temeiuri de nulitate absolută.

Colegiul penal reține că, Legea prevede redactarea procesului verbal într-o anumită formă *ad validatem*, cu respectarea tuturor prescripțiilor legale de fond și formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice, pentru care a fost întocmit, astfel la cazul dedus spre examinare au fost respectate prevederile art.443 alin.(1) lit.d), e) Cod contravențional, și anume, procesul-verbal cu privire la contravenție va include încadrarea juridică a faptei, norma materială contravențională și indiciile calificative ale elementelor constitutive ale contravenției; va cuprinde fapta contravențională, locul și timpul săvârșirii ei, circumstanțele cauzei care au importanță pentru stabilirea faptelor și consecințelor lor juridice, evaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenție.

Cu referire la concluziile instanței de judecată privind pretinsele omisiuni din procesul-verbal de constatare a contravenției, instanța de recurs reține că acestea sunt neîntemeiate. Deși instanța de judecată la examinarea cauzei în hotărârea sa a invocat faptul că procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 044490 din 21.08.2023 ar fi fost întocmit cu omisiuni, contrar prevederilor art.443 Cod contravențional, prin faptul că, în procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit pe numele lui MUNTEAN Angela nu a fost indicată ora sau perioada săvârșirii contravenției, nefiind clar când a fost săvârșită fapta imputată, la 20 iulie 2023 sau în luna august 2023, circumstanțe care au importanță pentru stabilirea faptelor și consecințelor lor juridice., Colegiul penal constată că aceste susțineri nu se confirmă.

Colegiul penal a examinat procesul-verbal întocmit și a constatat că agentul constatator a descris în mod detaliat și precis fapta imputată contravenientei MUNTEAN Angela, și anume la data de 20.07.2023 a parvenit fișa de sesizare de la Direcția Protecție a Copilului pe faptul că cet. MUNTEAN Angela a.n. ***** nu are grijă de fiica minoră *****, astfel nu și-a îndeplinit obligațiile părintești, iar argumentele instanței de judecată precum că procesul-verbal este neclar, deoarece nu ar fi fost indicat exact când a avut loc fapta, dacă la 20 iulie sau în luna august 2023. Însă Colegiul penal respinge această interpretare ca fiind neîntemeiată, deoarece la rubrica nr. 6 din procesul-verbal este indicată data de 20.07.2023, la rubrica nr. 4, referitoare la timpul săvârșirii faptei, este de asemenea menționată data de 20.07.2023, iar mențiunea privind luna august 2023 se referă doar la perioada până la data întocmirii procesului-verbal.

În aceste condiții, nu se constată omisiuni esențiale care să atragă nulitatea procesului-verbal, în sensul art.443 Cod contravențional, iar excepția invocată este respinsă ca fiind neîntemeiată.

Colegiul penal nu este de acord cu concluzia instanței de fond, care a susținut că în procesul-verbal nu ar fi specificat clar ce obligații părintești (de întreținere, educare sau instruire a copilului) nu au fost respectate de către contravenientă.

Colegiul arată că, la rubrica destinată descrierii faptei contravenționale, sunt indicate: încadrarea juridică a faptei (adică articolul legal aplicabil), norma materială contravențională (legea aplicabilă) și elementele constitutive ale contravenției (aspecte care definesc fapta ca fiind o contravenție, cum ar fi acțiunea/omisiunea, vinovăția, urmarea etc.). Așadar, instanța de fond ar fi trebuit să analizeze dacă aceste mențiuni din procesul-verbal pun sub semnul întrebării temeinicia și legalitatea acestuia și dacă ele au influențat decisiv soluția în cauză.

Colegiul mai adaugă că, deși agentul constatator nu a detaliat exact ce obligații parentale (întreținere, educare, instruire) nu au fost respectate, aceste aspecte reies din materialul probator, în special din fișa de sesizare privind un caz suspect de violență.

Astfel, procesul-verbal nu este considerat nelegal doar pentru că nu detaliază în mod expres fiecare obligație încălcată. Conținutul său este considerat suficient din punct de vedere juridic, pentru că face trimitere clară la articolul de lege și are o descriere juridică a faptei. Probele anexate (ex: fișa de sesizare de la Protecția Copilului) completează ceea ce nu este detaliat în mod expres în procesul-verbal. Instanța de fond, potrivit Colegiului, ar fi trebuit să analizeze fondul cauzei în ansamblu, nu doar să critice lipsurile din procesul-verbal.

În continuare Colegiul ține să facă o precizare și anume conform art.443 alin.(1) lit.d) Cod contravențional, procesul-verbal trebuie să conțină "descrierea faptei care constituie contravenție". Această cerință implică indicarea faptei concrete comise de contravenient, cu menționarea circumstanțelor esențiale care individualizează comportamentul său, însă nu obligă agentul constatator să includă o analiză completă a tuturor elementelor probatorii la acest moment. Procesul-verbal constituie un act de constatare și sesizare a organului competent cu aplicarea sancțiunii. El declanșează o procedură, iar temeinicia și legalitatea acestuia pot fi verificate ulterior în baza probatoriului administrat (rapoarte suplimentare, declarații, fișe de sesizare, acte

medicale etc.). Lipsa unor detalii amănunțite în rubrica „fapta contravențională” nu afectează valabilitatea procesului-verbal, dacă fapta este formulată suficient de clar pentru a permite înțelegerea obiectului constatării și încadrarea juridică. Completarea informațiilor necesare aprecierii vinovăției se face prin anexarea la dosar a rapoartelor poliției, notelor informative și altor probe relevante, conform art.425 Cod contravențional.

Practica judiciară constantă a reținut că procesul-verbal nu este nul doar pentru că nu conține o expunere detaliată a fiecărei obligații încălcate, atât timp cât fapta este descrisă suficient de clar, iar restul aspectelor sunt susținute prin alte mijloace de probă depuse la dosar. Redactarea procesului-verbal în termeni rezonabil de clari, chiar dacă nu complet exhaustivi, asigură respectarea dreptului la apărare al contravenientului. Acesta are posibilitatea de a contesta, explica sau combate faptele prin prezentarea de probe proprii sau prin interpretarea celor anexate de organul constatator.

În concluzie, agentul constatator este obligat să descrie în mod clar fapta imputată, indicând care anume acțiune sau omisiune constituie contravenția și în ce mod s-a manifestat comportamentul contravențional, dar nu are obligația legală de a insera toate detaliile probatorii în procesul-verbal. Acestea pot fi și trebuie să fie completate prin materialul probator atașat, inclusiv rapoarte ale altor organe abilitate, fișe de sesizare, declarații, înscrisuri etc.

Concomitent, se atestă că agentul constatator a descris în conținutul actelor contestate fapta contravențională, însă urma ca instanța de judecată să constate dacă învinuirea a fost formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită contravenientului să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite.

De menționat că procesul-verbal de constatare și a contravenției este un act administrativ cu caracter individual și se va bucura de prezumția de veridicitate aplicabilă actelor administrative, în măsura în care a fost întocmit legal. *După cum rezultă din analiza de mai sus, procesul verbal a fost întocmit cu respectarea tuturor dispozițiilor legale, astfel încât consemnările făcute de către agentul constatator în cuprinsul acestuia referitoare la situația de fapt beneficiază de prezumția veridicității.*

Concomitent, se atestă că agentul constatator a descris în conținutul actelor contestate fapta contravențională, formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită contravenientei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. Astfel, analizând procesul-verbal cu privire la contravenție, *Colegiul nu a constatat careva încălcări care ar rezulta în necesitatea anulării acestora iar forța probantă a lor nu a fost înlăturată, în privința cărora se atestă o prezumție de legalitate și temeinicie instituită de lege în favoarea sa.*

11. Cu referire la temeinicia procesului-verbal cu privire la contravenție, Colegiul consideră că instanța de fond a încetat procesul contravențional din motive formale, fără a ține cont de toate circumstanțele cauzei. La materialele dosarului sunt anexate, între altele:

- procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 044490 din 21.08.2023, întocmit în privința lui MUNTEAN Angela, în baza art.63 alin.(1) Cod contravențional (f.d. 4), care a fost întocmit în prezența contravenientei;
- raportul agentului SSS al SP-4 al IP Botanica, Tătaru CRISCENTIAN din 26.07.2023. (f.d. 5);
- Fișa de sesizarea cazului suspect de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului nr.2352-1. (f.d. 6);
- - anexa la fișa de sesizare nr.2352-1. (f.d. 7);
- - fișa de sesizarea cazului suspect de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului nr.2352-2. (f.d. 9);
- - anexa la fișa de sesizare nr.2352-2. (f.d. 10).

În acest context, concluzia instanței de judecată conform căreia învinuirea reținută prin procesul-verbal cu privire la contravenție nu se confirmă prin nicio probă este respinsă de Colegiu ca fiind neîntemeiată. Instanța de fond nu a apreciat în mod corespunzător probele administrate și anexate de agentul constatator, care susțin temeinicia procesului-verbal și legalitatea întregului proces contravențional. Colegiul penal explică faptul că, instanța de fond, urma să dea apreciere materialelor dosarului contravențional și să se expună asupra pertinenței și concludenții acestora. Mai ales că, acuzația în materie contravențională este de un grad de intensitate mai scăzut decât în materia penală, ceea ce, pe cale de consecință, scade și din intensitatea rigorilor formale la administrarea probatoriului de către agentul constatator.

Prin urmare, instanța de recurs consideră eronată și pripită concluzia primei instanțe, privind lipsa faptului contravenției, or procesul-verbal de constatare a contravenției este un act administrativ cu caracter individual și se va bucura de prezumția de veridicitate aplicabilă actelor administrative, în măsura în care a fost întocmit legal.

Sub aspectul temeiniciei procesului-verbal și a deciziei contestate, instanța evidențiază că forța probantă a acestora în cauzele contravenționale este lăsată la latitudinea fiecărui sistem de drept, putându-se reglementa importanța fiecărui mijloc de probă, însă instanța are obligația de a respecta caracterul echitabil al procedurii în ansamblu atunci când administrează și apreciază probatoriul (cauza Bosoni împotriva Franței, hotărârea din 7 iunie 1999). De altfel, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că articolul 6 § 1 din Convenție garantează dreptul la un proces echitabil, însă acesta nu stabilește reguli precise privind admisibilitatea probelor (a se vedea, de exemplu, Schenk împotriva Elveției, 12 iulie 1988, § 46 și Lhermitte împotriva Belgiei [MC], 29 noiembrie 2016, § 83), iar prin urmare, întrebarea la care trebuie să se răspundă este dacă procedura în ansamblu a avut un caracter echitabil (Svetina împotriva Sloveniei, 22 mai 2018, § 43).

Respectiv, pentru a determina dacă procedura în ansamblu a fost echitabilă, trebuie să se aibă în vedere dacă dreptul la apărare a fost respectat, iar în particular, trebuie să se examineze dacă persoanei i-a fost oferită posibilitatea de a contesta autenticitatea probelor și de a se opune utilizării acestora (a se vedea Zhang împotriva Ucrainei, 13

noiembrie 2018, § 57), condiții care în accepțiunea instanței de recurs au fost respectate în acest caz.

Hotărârea instanței de fond nu reflectă în mod complet și corect toate circumstanțele cauzei, astfel cum au fost invocate de agentul constatator în cadrul judecării. Instanța nu a efectuat o analiză aprofundată și riguroasă a probelor administrate, în complexitatea și interdependența lor, motiv pentru care soluția instanței de fond nu corespunde exigențelor prevăzute de art. 462 din Codul contravențional.

Instanța a reținut, în mod eronat, că agentul constatator nu a prezentat probe care să confirme vinovăția persoanei pentru contravenția imputată. Această constatare contravine realității întrucât, la dosarul cauzei, se regăsesc următoarele probe relevante:

- Procesul-verbal de constatare a contravenției seria/nr. MAI06 044490 din 21.08.2023, întocmit pe numele dnei MUNTEAN Angela, în temeiul art.63 alin.(1) Cod contravențional;
- Fișele de sesizare a cazului suspect de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului, nr. 2352-1 și nr. 2352-2, împreună cu anexele acestora.

12. Din analiza acestor fișe de sesizare rezultă în mod clar că minorii implicați au declarat că părinții consumă alcool în mod abuziv, îi agresează fizic, iar aceștia prezintă urme vizibile de violență (vânătăi). De asemenea, copiii au relatat că trăiesc în frică față de comportamentul agresiv al părinților, resimt o stare constantă de nesiguranță în mediul familial și experimentează sentimente de neputință.

Aceste aspecte grave au determinat sesizarea organelor competente și solicitarea intervenției specialiștilor, în vederea asigurării accesului copiilor la servicii de protecție și garantarea respectării drepturilor acestora.

Prin urmare, instanța de fond nu a supus acestor probe o analiză corespunzătoare, în conformitate cu prevederile art.425 alin.(2) coroborat cu art.442 alin.(1) Cod contravențional. Având în vedere că speța vizează neîndeplinirea obligațiilor părintești, iar victimele sunt copii minori, instanța avea obligația de a trata cauza cu deosebită rigoare și responsabilitate, ceea ce nu s-a întâmplat în prezentul caz.

Totodată, Colegiul apreciază că instanța de fond nu a acordat importanța cuvenită declarațiilor persoanei care a sesizat Direcția pentru Protecția Copilului, aceasta relatând în mod clar, detaliat și coerent circumstanțele expuse de copiii minori în cadrul taberei pe care o frecventau.

Or, în condițiile în care instanța avea dubii sau considera că anumite aspecte necesită clarificări suplimentare, aceasta avea la îndemână mijloace procedurale adecvate, inclusiv posibilitatea de a dispune audierea persoanei care a făcut sesizarea, precum și solicitarea fișelor de evaluare a copiilor sau a altor rapoarte relevante întocmite de specialiști în legătură cu circumstanțele indicate.

Colegiul reiterează că obiectul cauzei îl constituie neîndeplinirea obligațiilor părintești, iar potrivit celor declarate de către victimele minore — că sunt abuzați fizic și emoțional în familie, că părinții consumă în mod abuziv băuturi alcoolice și că ei trăiesc în frică și nesiguranță —, se impunea o atitudine judicioasă și responsabilă din partea instanței de fond.

În asemenea spețe, unde este vorba de protecția copiilor și existența unui risc real la integritatea lor fizică și psihică, instanța era obligată să manifeste o diligență sporită, în conformitate cu principiul interesului superior al copilului. Dacă mediul familial devine nociv sau periculos pentru dezvoltarea copilului, obligația de protecție revine autorităților statului, inclusiv instanțelor de judecată, prin aplicarea eficientă a prevederilor legale incidente.

Instanța de fond avea obligația legală de a analiza în mod complet, obiectiv și profund ansamblul probelor, în special în cauzele care vizează interesul superior al copilului și în care există suspiciuni privind abuzul, neglijarea sau punerea în pericol a minorilor.

În situația în care instanța a apreciat că există neclarități în declarațiile părților sau în probele administrate, avea posibilitatea de a dispune audierea persoanei care a formulat sesizarea, solicita evaluarea socială și psihologică a minorilor, cere informații suplimentare de la Direcția pentru Protecția Copilului. Nici o astfel de măsură nu a fost întreprinsă, instanța rezumându-se la o concluzie prematură și formală privind „lipsa faptei contravenționale”, fără fundament probatoriu real.

Mai mult, în situația în care instanța ar fi avut vreo îndoială privind veridicitatea declarațiilor sau circumstanțele reale ale faptelor reclamate, aceasta avea posibilitatea și obligația să dispună citarea contravenientei pentru a fi audiată suplimentar în fața instanței. O astfel de audiere ar fi permis clarificarea tuturor aspectelor contradictorii și asigurarea unui proces echitabil, în care dreptul la apărare și dreptul la aflarea adevărului să fie respectate în mod real. Omisiunea instanței de fond de a lua aceste măsuri procedurale a condus la o apreciere incompletă și eronată a probelor, afectând astfel fondul cauzei și drepturile legitime ale părților implicate.

Din interpretarea art.6 al CEDO, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora.

Prin urmare potrivit materialelor cauzei contravenționale sunt anexate probele prin care agentul constatator și-a susținut învinuirea adusă contravenientei circumstanțe cărora instanța de judecată nu le-a dat nici o apreciere corespunzătoare, or la emiterea soluției de încetarea a procesului contravențional din motivul lipsei faptei contravenționale instanța de fond nu a examinat procesul verbal cu privire la contravenție în cumul cu celelalte probe anexate la materialele cauzei contravenționale, circumstanțe care au fost elucidate cu deosebită precizie și claritate în conținutul procesului verbal cu privire la contravenție.

13. Reieșind din constatările primei instanțe, Colegiul Penal conchide că, hotărârea primei instanțe este bazată pe argumente superficiale nefiind dat un răspuns cert privind temeiul de încetarea a procesului contravențional intentat în privința lui MUNTEAN Angela în baza art.63 alin.(1) Cod contravențional. Or, instanța de fond a expus circumstanțele de fapt ale cauzei fără a da o aprecierea acțiunilor și probelor prezentate de către agentul constatator, ba mai mult o simplă invocare a prevederilor legale nu

constituie o hotărâre motivată prin prisma art.462 Cod Contravențional, iar temeiurile indicate în hotărârea respectivă, vin în contradicție cu materialele cauzei și circumstanțele stabilite la caz. În această ordine de idei, reieșind din raționamentele expuse, instanța de recurs consideră că instanța de fond în mod nejustificat și pripit a purces la încetarea procesului contravențional și anulând procesul verbal cu privire la contravenție din motive formale.

Astfel, Curtea a menționat în pct. 42 din Hotărârea din data de 29.11.2018 privind excepția de neconstituționalitate a art. 445 și art. 461 Cod Contravențional că *sistemul de sancţionare al statului trebuie să funcţioneze de o asemenea manieră încât cei vulnerabili să fie convinşi că sistemul judiciar va reacţiona împotriva ilegalităţilor comise faţă de ei şi nu le va tolera sau nu îi va lăsa pe făptuitori nepedepsiţi. Dacă nu s-ar putea stabili o pedeapsă din cauza reglementării deficitare a legii, scopul legii contravenţionale nu ar fi atins, fapt care ar alimenta scepticismul public la adresa sistemului judiciar.*

Mai mult, hotărârea instanței de fond nu reflectă toate circumstanțele invocate la judecarea cauzei de către agentul constatator, nu atestă o analiză serioasă din partea instanței a tuturor probelor prezentate în complexitatea lor, astfel soluția instanței de fond de principiu nu corespunde rigorilor art.462 Cod contravențional. În consecință, Colegiul penal a reținut că instanța de fond a examinat cauza în mod superficial și unilateral, fără a da o apreciere obiectivă probelor din dosar, adică prezenței sau lipsei probelor anexate la materialele cauzei pentru confirmarea vinovăției contravenientului, rezultă că în hotărârea instanței nu s-a făcut o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor, legătura între ele și, nefiind motivată concluzia instanței în ce privește aprecierea tuturor probelor prezentate de agentul constatator.

Colegiul penal mai reține că, instanța de fond nu a ținut cont de circumstanțele invocate de agentul constatator și nu a dat răspuns la cele mai importante obiecții ale acestuia vizavi de cauza examinată. Toate aceste circumstanțe pun la îndoială faptul că instanța de fond ar fi pătruns în esența cauzei și că ar fi examinat cauza obiectiv și multiaspectual. În aceste circumstanțe, se denotă faptul că instanța nu a examinat complet și obiectiv cauza contravențională dată, iar la emiterea hotărârii nu a dat deplină importanță prevederilor art.462 alin.(4) Cod contravențional.

14. Prin urmare, Colegiul consideră eronată și pripită concluzia primei instanțe, privind încetarea procesului contravențional, or, instanța de recurs atestă că, instanța de fond urma să examineze cauza contravențională sub toate aspectele, să cerceteze probele acumulate de agentul constatator. Astfel, rezultă că în hotărâre nu sunt analizate probele pe care instanța își întemeiază soluția, nu s-a făcut o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor din materialul contravențional prezentat, legătura între ele, nefiind motivată concluzia instanței în ce privește acceptarea unor probe, și respectiv, respingerea altora.

Aceste fapte constituie o neglijare a prevederilor art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, întrucât, Convenția impune obligația oricărei instanțe de a indica suficient de clar motivele pe care s-a sprijinit. Această exigență, care contribuie la garantarea respectării principiului bunei administrări a justiției, nu poate fi întotdeauna

înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat pentru fiecare argument al părților. Instanțele naționale sunt obligate să-și motiveze deciziile, ceea ce nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat la fiecare argument, dar ca o obligație de a se pronunța asupra problemelor cele mai importante ridicate în speță *(a se vedea în acest sens cauza Ruiz Torija și Hiro Balani împotriva Spaniei, hotărârea din 09.12.1994, sau Grigore Vlasia Vasilescu împotriva României, hotărârea din 06.06.2006).*

Respectiv, circumstanțele stabilite supra, combat concluzia primei instanțe, ceea ce denotă că instanța de fond nu și-a motivat corespunzător soluția. Elucidarea tuturor împrejurărilor menționate are o mare importanță la examinarea corectă a cauzei, ceea ce instanța de judecată nu a efectuat, prin ce au fost ignorate normele dreptului procedural și dreptul la un proces echitabil, care neapărat servește drept temei pentru anularea hotărârii atacate și remiterea cauzei la o nouă examinare, în aceiași judecătorie, în alt complet de judecată.

În acest context, instanța de recurs reiterează că instanța de fond este obligată să se pronunțe asupra tuturor argumentelor invocate de participanții la proces. Or, neexpunerea asupra unei cerințe, se egalează cu faptul că nu au fost auzite părțile. Conform practicii CEDO, în cauza Fomin împotriva Moldovei, Cererea nr. 36755/06, Curtea a statuat că: „Rolul unei Decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o Decizie motivată oferă părților posibilitatea de a o contesta precum și posibilitatea ca Decizia să fie revizuită de către o Instanță de Recurs”. Doar prin adoptarea unei decizii motivate, poate avea loc un control public al administrației Justiției (c.f. Hirvisaari împotriva Finlandei, nr. 49684/99, parag. 30, 27.09.2001).

La judecarea cauzei instanța de fond urmează să țină cont de cerințele art.458 Cod contravențional, care prevede că, „la examinarea cauzei contravenționale instanța de judecată este obligată să determine caracterul veridic al contravenției imputate, existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei, vinovăția persoanei precum și alte circumstanțe ce au importanță la examinarea cauzei, adică să examineze cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil și la apărare”.

Subsecvent celor enunțate, din considerentele menționate supra şi având în vedere faptul că prima instanță nu a constatat şi nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, ținând cont de faptul că încălcarea normelor de drept ce a dus la soluționarea eronată a pricinii nu poate fi corectată în instanța de recurs, iar acest fapt constituie temei de remitere a pricinii la rejudecare în prima instanță, Colegiul Penal consideră necesar de a admite recursul declarat de agentul constatator Mihai NEGRU, a casa Hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 4-3004/2023 din 30 octombrie 2024*,* şi a remite cauza respectivă la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

15. Conducându-se de prevederile art.473 alin.(1) pct.2) lit.c), 474 Cod contravențional al Republicii Moldova, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru, -

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de agentul constatator Mihai NEGRU.

Se casează integral Hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 4-3004/2023 din 30 octombrie 2024, în cauza contravențională intentată prin Procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 044490 din 21.08.2023, în privința lui **MUNTEAN Angela**, în temeiul art.63 alin.(1) Cod contravențional și se remite cauza în vederea rejudecării în prima instanță, într-un alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul **Eugeniu BEȘELEA**

Judecătorii **Olga COJOCARU**

Vitalie BUDECI